

Тернопільський національний економічний університет

Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота з економічної теорії

на тему:

«Аналіз стану і тенденції розвитку ринку тютюнових виробів»

Студентки 2 курсу групи МУН-21

напряму підготовки міжнародний маркетинг

Гончук Діани Ростиславівни

Керівник:

Доц.Новак Ю.В

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Члени комісії _____

Тернопіль 2016

Зміст

Вступ.....	3
1.Особливості ринку тютюнових виробів в Україні.....	6
2.Аналіз волинського ринку тютюнових виробів	12
3. Шляхи підвищення ефективності діяльності тютюнових компаній в Україні.....	14
Висновки.....	17
Список використаної літератури.....	19

Вступ

Тютюнова промисловість – одна з галузей харчового промисловості, яка спеціалізується на виробленні та вирощуванні цигарок, махорки та іншого. Тютюнова промисловість включає в свою галузь вироблення препаратів з нікотину, кислоти лимонної та яблучної і засобами для боротьби зі шкідниками. У цій галузі важливе значення має те, на яких ґрунтах виростає тютюн, новітні методи його технологічної обробки та подальше його сортування. В даний час якістю продукції надають дуже серйозну перевагу, якість продукції позначається та впливає на її ціну, експорт та імпорт товару, зараз фабрики приділяють значну увагу продукцію яку вирощують і випускають, щоб мати можливість бути конкурентоспроможними на цьому ринку.

Актуальність дослідження. В теперішній час на ринку тютюну України презентовано близько 100 великих компаній українського та іноземного виробництва. Український тютюновий має неоднорідну структуру: серед усього асортименту ми можемо знайти звичайні сигарети без фільтру за дешевою ціною, елітні сигарети за вищою ціною, також багато виробників пропонують різноманітні аксесуари.

Підвищення попиту на ринку найбільше супроводжується у групі сигарет та сигарилл. Закони стосовно сигарилл є більш поблажливими та лояльними, а стосовно сигарет справа є складнішою, так як сигарети в великій мірі обкладені митом та акцизом. Сподіваємося найближчим часом будуть створені закони, які будуть відповідати реальній ситуації, яка відбувається на тютюновому ринку.

За рахунок прикриття так званого чорного ринку, ціни у роздрібній торгівлі знизяться, в обіг увійде більша кількість легального товару, тим самим буде збільшення доходу чесних продавців. Зараз набирає обертів тенденція трубкового тютюну. Сьогодні існує багато видів тютюну на ринку

для трубкового паління і вони постійно збільшуються. Наше законодавство не сприяє зростанню легального імпорту і продажів на ринках, ні збільшення бюджету за рахунок надходжень у державну казну.

Тютюновий ринок є загалом доволі консервативним. Головними чинниками, які можуть посприяти знизити споживання тютюнових виробів є демографічний, кількість населення в селі старіє і змещується, економічний (акцизна реформа), також проводять активна антитютюнова пропаганда, яка висвітлює здоровий спосіб життя, та закони «Про обмеження куріння». Існують думки, що темпи зниження продажів сигарет без фільтру можуть зрости, і причини на те: акцизна реформа, зміна правил ліцензування, зростання нелегального виробництва (для «овальних» сигарет) і так далі. А сигарети з фільтром в цілому продаватися будуть в тих же об'ємах, хоча структура цього сегменту зазнає значні зміни. Проте, наростатиме частка «легких» і «суперлегких» сигарет практично у всіх цінових групах.

Об'єкт дослідження - ринок тютюнових виробів.

Предмет дослідження - формування волинського ринку тютюнових виробів.

Мета дослідження - охарактеризувати сучасний стан волинського ринку тютюнових виробів.

Тютюнове паління було започатковане близько дві тисячі років тому, але найбільш поширеним воно стало у США. Проте, є ряд країн, які досі не можуть визначитись хто став одним з перших виробників тютюну, досі сперечаються між собою Аргентина, Китай, Болівія, США та деякі країни Азії. У 1518 році у Європу вперше був завезений тютюн. Перш за все в садах тютюн ніс в собі декоративне значення, а вже згодом він став використовуватись для куріння. Рослина стала доволі популярною і швидкими темпами розповсюдилась по Іспанії та Португалії. У такі країни, як Індонезія, Японія та Індію та ще деякі країни тютюн поширився у 15

столітті, в Україні його почали сіяти у на початку 18 століття. В 2003 р. посівна площа тютюну у світі становила 4,7 млн. га. Більше третини від усієї світової площі під цією культурою має Китай. На Китай, Індію, США, Бразилію й Туреччину припадає від 65 до 70% світової площі тютюну. У 2010 р. посівні площі під тютюном займали понад 4020 тис. га при середній врожайності 1725 кг/га. Найвища врожайність у світі досягнута в Іспанії – 3021 кг/га.

Вагоме місце на світовому ринку тютюну посідає експорт на імпорт листків тютюну. Найбільше експортують країни такі як ,Зімбабве, Китай, Індія, Греція, Аргентина та Бразилія. Також серед найбільших імпортерів можна виділити такі країни, як Німеччина, США та Росія.

Усього на планеті понад 1,1 мільярдів людей , які палять і купують щороку від 4 до 5 трильйонів сигарет (це приблизно 1600 цигарок на кожного жителя планети), при цьому витратити на це близько 85100 мільярдів доларів.

Кожного року кількість людей, які долучаються до цієї згубної звички зростає на 2,1%, як показує статистика це швидше, ніж народжуваність у світі.

Якщо ще декілька років тому, у згубній звичці ми могли звинуватити здебільшого чоловічу частину планети, то зараз жіноча частина планети наздоганяє чоловіків у звичці палити. Показник кожного року зростає та становить понад 20%.

Можемо сказати, що статус жінок позначається на їхній звичці курити, жінки, котрі є успішними, працюють в успішних сферах та займають високі посади , проживаючи при цьому у великих містах та в столиці – палять частіше, ніж жінки, які займаються хатніми справами або проживають у селах, чи маленьких містах. Як показує статистика, у Західній та Північній Україні показники куріння серед жінок значно менші і поширюються повільніше, на відміну від Південних та Східних областях та у Києві.

1.Особливості ринку тютюнових виробів в Україні

Наша країна та наші погодні та кліматичні умови є достатньо сприятливими для того,щоб вирощувати якісний тютюн,такі великі земельні ділянки у 80-х роках налічувати 25 тис.га. Але за останні роки вирощування тютюну значно скоротились ,серед регіонів України тютюн вирощують у західних та південних областях,а площі на яких можна проводити посіви зменшились до 3-4тис.га. а на фермерських господарствах навпаки збільшувались посіви тютюну і урожай,але це майже не позначилось на ситуації в Україні.

Останні роки Україна проводить випуск продукції тютюну на основі імпортової бази,проте треба зазначити ,що імпорт в десять разів перевищує експорт тютюну з України.

Галузь виробництва цигарок в Україні має 240-літню історію, що дає змогу бути обладнаним на виробництві якісною інфраструктурою та бути забезпеченим кваліфікованими кадрами. Протягом 2010-2015 років в Україні спостерігається деяке зростання обсягів виробництва тютюнових виробів. Скорочення темпів росту обсягів виробництва на цьому ринку пов'язане з низькими темпами росту доходів населення, які спостерігаються протягом останніх років. Загалом, у світі існують тенденція залежності між споживанням цигарок та доходами населення. Проте,це більше стосується країн Європи.

Наша країна належить до країн з невисоким рівнем доходів громадян ,але в цій групі за споживанням вона має одне з найвищих показників за споживанням сигарет.

Усі фабрики України за часи її незалежності були придбані авторитетними світовими виробниками тютюну, за останніми даними 98% випуску тютюнових виробів в Україні забезпечується п'ятьма найбільшими

світовими концернами: «Philip Morris», «Reemtsma», «British American Tobacco», «JTI» та «Gallaher Group» .

Українські виробники на тютюновому ринку займають близько 2% виробництва, серед них «Українська тютюнова компанія», Донецька, Львівська, Феодосійська тютюнові фабрики та декілька інших виробників.

Проаналізувавши структуру ринку виявилось , що частка продажу сигарет з фільтром зростала протягом 2010-2015 років у середньому на 2,25% в рік і у 2014 році становила 87%. Цим самим обсяги продажу цигарок без фільтру суттєво скоротилось протягом усього періоду - з 20% до 13%.

За 2015 рік на українському ринку тютюнових виробів з'явилися понад 50 нових торгових марок. У 2016 році експерти ринку теж чекають на появу новинок.

Авторитетні міжнародні компанії, котрі працюють в Україні почали опубліковувати результати своєї роботи за останні роки. Початкові дані, які були оприлюднені здивували негативною статистикою. Одна з найвідоміших компаній в нашій країні Imperial Tobacco у 2014 році, скоротила своє виробництво на 15,3%, порівнюючи з 2013 роком, зауважимо ця компанія займає п'яту частину ринку тютюнових виробів. Таку статистику зниження компанія показує другий рік поспіль: у 2012 році Imperial Tobacco в Україні також скоротила виробництво сигарет на 15,3% – до 18,3 млрд штук, або на 3,3 млрд. Динаміка виробництва за 2011 рік – мінус 10%, до 21,6 млрд штук.

Найбільшу популярність набирають так звані «жіночі цигарки» (slims), тонкі за своєю будовою. Проаналізувавши дані компанії «British American Tobacco Україна», в 2015 році приріст сегмента slims склав, порівняно з 2014 роком, 60%. Зазначений сегмент розширює свою присутність на ринку - тепер цигарки slims з*явилися не лише у дорогому ціновому сегменті, але і у дешевому.

Ще однією тенденцією ринку є швидке збільшення сегмента «легких» сигарет з вмістом 1 мг смоли та зниженим вмістом нікотину. В порівнянні з 2014 роком, теж зріс у 1,5 раза (+46%).

Експерти на ринку тютюну визначили, що внутрішньосегментна міграція між тютюновими торговими марками є на сьогодні більш відчутною, ніж міжсегментна.

Станом на 2015 рік загальний рівень поширення куріння серед дорослого населення України становив 41% (15,5 млн. осіб). В загальному, Україна одна з тих країн, де найвищий у світі рівень поширення куріння серед чоловіків - 67%. Найбільше українські чоловіки курять на сході (75%) та півночі (68%) країни, а найнижчий у Києві (61%). Куріння менш поширене серед освіченіших і заможніших чоловіків, мешканців великих міст.

Проте Україна стикнулася з проблемою куріння серед жінок і показник постійно зростає. Куріння серед українських жінок становить 20%. Проте, якщо за показниками у чоловіків, то курять менш освічені, успішні, то у жінок як показує тенденція навпаки, серед жінок здебільшого палять ті, котрі живуть у великих містах, займаються важливими справами, а не ті котрі проживають у сільській місцевості. Рівень куріння серед жінок у західному і північному регіонах (12-14%) майже вдвічі нижчий за рівень поширення куріння у східному і південному регіонах країни та Києві.

Рік тому було знижено частину акцизного податку (з 25% до 12%) для недорогих сигарет, у результаті чого у кращому становищі опинилися дорогі та преміальні сегменти. У підсумку споживачі з низькими доходами стали активніше користуватися послугами чорного ринку, йдеться в повідомленні Imperial Tobacco.

В залежності від доходів населення споживач обирає місце купівлі цигарок. Коли рівень доходів громадян зростає, вони надають перевагу спеціалізованим точкам купівлі тютюнових виробів. Серед них кіоски, магазини, супермаркети. Та коли рівень доходу з тих чи інших причин починає падати, споживач надає перевагу купувати продукцію на вулиці та в

неспеціалізованих точках продажу. Цим самим допомагає процвітання тіньового бізнесу.

За останніми даними близько 12% тютюнових виробів проходять через «чорний» ринок, і кожна восьма цигарка була куплена у неспеціалізованих місцях продажу, через це у бюджет не потрапляє приблизно від 2,5 до 3 млрд. гривень.

На сьогоднішній день компанії з українським капіталом є менш прибутковими, більше того ми може назвати їх кризовими. Зараз існує тенденція нових стратегічних торгових марок, це дуже позначається на виробництві обсягів продукції, спостерігається низька якість продукції, що випускається та потрапляє на ринок. З цього можна зробити висновок, що іноземні компанії спрямовують свої стратегії для завоювання та розширення ще більшої частки ринку та спроби витіснити українського виробника з ринку.

Комплекс негативних факторів не дає їм можливості розвивати виробництво – навпаки: воно поступово занепадає. Підприємство потрапляє в найуразливіше становище, коли його найпростіше придбати.

Таким чином, усередині тютюнової галузі чітко простежується тенденція до олігополізації, тобто скорочення виробників тютюнових виробів. Але цей процес має двоякий характер: із одного боку, підприємства з іноземним капіталом спочатку сприяють кризі виробництва на підприємствах із національним капіталом, а потім ті самі підприємства і займаються їхньою санацією, але тільки вже як своєї власності.

Потрібно сказати, що під час настання економічної кризи компанії підтримують робочі місця в тих секторах економіки, які надають послуги постачання сировини і матеріали для виробництва тютюнових виробів (папір, поліетилен), цим самим це створює зайнятість для місцевих дилерів та постачальників, які реалізують продукцію.

У результаті цього всі підприємства тютюнової галузі отримують етикеткову продукцію від вітчизняних виробників. Підприємства тютюнової галузі України в останній період максимально перейшли на використання місцевої сировини і матеріалів. Так, наприклад, кілька років тому етикеткова продукція для тютюнових виробів завозилася виключно з-за кордону. З приходом стратегічних інвесторів у тютюнову галузь виник сталий і широкий попит на високоякісні пакувальні матеріали. У зв'язку з цим з'явилися підприємства, що виробляють етикеткову продукцію високої якості, що відповідає міжнародним стандартам. У результаті цього всі підприємства тютюнової галузі отримують етикеткову продукцію від вітчизняних виробників

Одне з важливих рішень є диверсифікація ринку, простіше кажучи активний експорт своєї продукції. Українські компанії найчастіше здійснюють експорт в країни СНД, зокрема Туркменістан, Молдова, Естонія та країни Закавказзя.

Проте, через перенасиченість ринків відносно скоротилось постачання у такі країни, як Білорусь та Росія, компанії використовують вільні економічні зони що дозволяє збільшити обсяг експорту. Але істотна перешкода збільшення експорту – відрахування до Пенсійного фонду. Поряд з акцизом це означає існування двох однакових податків та ускладнює систему адміністрування. Таким чином, провівши дослідження й аналіз впливу підприємств тютюнової галузі на розвиток низки суміжних галузей, можна зазначити, що цей вплив є двостороннім і деякою мірою ініціює сталий розвиток економіки України в цілому. Вплив розвитку тютюнової галузі на розвиток інших секторів економіки Крім розглянутих аспектів, активний розвиток тютюнової галузі сприяє тому, що створюються передумови для збільшення надходження у бюджет, зростання обсягів експорту. Однак перед тютюновою галуззю України стоїть ще безліч проблем, вирішення яких вимагає об'єднання зусиль усіх об'єктів розглянутого ринку, а саме: виробників, асоціацій, Департаменту харчової промисловості, Міністерства аграрної політики,

Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України як законодавчого органу.

2. Аналіз волинського ринку тютюнових виробів

Підприємство ТЗОВ «Волинь-Табак» розташовується у Львівській та Волинській областях.

Предметом діяльності підприємства є:

Реалізація тютюнових виробів;

створення торгових точок для збуту тютюнових виробів;

інші види діяльності, що не заборонені чинним законодавством.

Мета діяльності ТЗОВ Волинь-Табак є отримання прибутку шляхом задоволення потреб споживачів в його послугах та реалізації на основі прибутку економічних і соціальних інтересів трудового колективу.

Метою господарської діяльності Товариства є задоволення потреб споживачів, котрі користуються продукцією тютюнових виробів, ефективно використання майна шляхом впровадження нових технологій виробництва та залучення вітчизняних та іноземних інвестицій.

Господарська діяльність Товариства проводиться шляхом здійснення виробничої, фінансової торговельної, орендної, лізингової, інвестиційної, маркетингової, постачальницької та іншої діяльності, яка передбачає ефективно виробництво та якісне обслуговування та задоволення потреб свого споживача.

Супермаркет «Волиньтабак» являє собою стаціонарне роздрібне підприємство торгівлі. Він розташований у м. Луцьк.

Під час формування асортименту товару супермаркет ставив собі за мету якнайкраще урізноманітнити асортимент товару для найкращого задоволення потреб своїх споживачів, при цьому мінімізувати усі затрати. Проте для кожного магазину потрібно підібрати такий набір товарів, щоб максимально задовільнити клієнта.

Проаналізувавши торгову продукцію «Волиньтабак» можна зробити висновок, що в магазині представлений доволі широкий асортимент тютюнових виробів. Серед них є цигарки на будь який смак, з фільтром, без

фільтра,тонкі(slim),дамські,»легкі»,та сигарети з різними добавками та смаками.

Кількість асортименту тютюнових виробів протягом 2012-2015 рр. у супермаркеті «Волиньтабак» виросла на 53%.

Найбільшою популярністю серед зарубіжних цигарок в ТзОВ «Волиньтабак» останніми роками користуваоись сигарети «L&M». Їх споживання минулого року склало 26,8% від всього об'єму імпорту з урахуванням нелегального або 10,3% від об'єму споживання продукції покупцями тютюнових виробів.

Основні види тютюнових виробів ТзОВ»Волиньтабак»

Сигарети»Прима»	25%
Українські тютюнові фабрики	13,6%
«Петро І»	7%
«Ява»	5%
«Мальборо»	8,8%
«Бонд Стріт»	3,6%

Оскільки,магазин спеціалізується на продажі тютюнових виробів там можна знайти товар на будь який смак:різноманітні види сигарет,трубки,кальяни та аксесуари.

3. Шляхи підвищення ефективності діяльності тютюнових компаній в Україні

Ознайомившись з ринком тютюнових виробів, проаналізувавши структуру та особливості виробництва можна запропонувати такі шляхи підвищення ефективності діяльності тютюнових компаній:

Державна підтримка та матеріальне стимулювання тютюновиробників. Насамперед, потрібно звернути увагу на те, що тютюнові посіви скоротилися, на відміну від зернових посівів. Господарства які раніше займалися посівами тютюну, почали переходити на інші зернові культури. Вирощування та обробка тютюну є клопітка та технологічно важка робота. І дуже важко досягти такого рівня собівартості 1 ц тютюнової сировини, який би був меншим за рівень цін, що склався на ринку цієї продукції. Підтримка держави є важливою та необхідною на ринку цієї продукції. За історію незалежної України, держава жодним чином не стимулювала виробництва та збут продукції, крім того, що у кожній сигареті повинна бути частка українського тютюну, тим самим створювала кризу на цьому ринку, на відміну від хмелярства та льонарства для яких було створено ряд законів. Тютюнництво, є дуже важка та трудомістка робота, яка вимагає уважності і кваліфікації кадрів. Ця галузь сільського господарства забезпечує чимало робочий місць. Виробництво сигарет в нашій державі побудоване на імпортованій тютюновій сировині невисокої якості, яка привозиться з Китаю, Італії, Греції, США, Індії та Бразилії. Для зменшення тиску імпорту на вітчизняні товари потрібно підвищити тарифи на мито іноземній продукції. За допомоги підтримки держави тютюнових виробників та компаній, ми можемо покращити конкуренцію на світовому ринку, покращити рівень якості технологій та оновити виробництво.

Збільшення посівних площ під тютюном, підвищення врожайності та якості тютюнової сировини.

Проаналізувавши динаміку врожайності тютюну в Україні за останні

1950- 1960pp	8,5ц/га
1966- 1970pp	11ц/га
1986- 1990pp	13ц/га

56 років, спостерігаємо цікаву тенденцію розвитку даного показника.

Потрібно підвищувати якість сировини, щоб вона була конкурентоздатною цим самим підвищувати економічну цінність галузі, оскільки зниження якості призводить до

неприбутковості. Найвагомим та найефективнішим способом потрібно впровадити у виробництво нових сортів, які можуть пристосуватись до наших кліматичних умов та призведуть до збільшення врожаю.

Також запровадження та догляд за вирощуванням.

Всебічна оцінка технології виробництва тютюну, її окремих операцій та їхнього впливу на ефективність тютюництва дала можливість виділити основні фактори підвищення інтенсивності й ефективності тютюництва. Це – сорт, сівозміна, спосіб обробітку ґрунту, використання хімічних засобів боротьби із шкідниками і хворобами, використання сучасної сільськогосподарської техніки.

Поліпшення інтегрованих зв'язків між виробниками та переробниками тютюнової сировини. Економічна ефективність тютюнового підкомплексу в ринкових умовах значною мірою знизилася через недостатній розвиток інтеграції виробництва і переробки тютюну, відсутність економічно обґрунтованих взаємовигідних відносин між виробниками й переробниками тютюнової сировини. З переходом до ринкових відносин розвиток інтеграційних процесів у тютюновому підкомплексі призупинився через монопольне становище тютюново-ферментаційних заводів та сигаретних фабрик, котрі мали чітко визначену сировинну зону, диктували свої умови щодо обсягів, терміну продажу сировини, її якості та рівня цін на неї. Тютюново-ферментаційні заводи (ТФЗ) та сигаретні фабрики поставили власні корпоративні інтереси над

інтересами партнерів з виробництва тютюнової сировини, знижували ціни на неї порівняно з фактичними витратами і необґрунтовано забирали доходи сільськогосподарських виробників тютюну. Нами проведено дослідження системи розподільних відносин між учасниками тютюнового підкомплексу: в структурі витрат на 1т тютюнової сировини частка сільськогосподарського виробника становить 38,1%, тютюново - ферментаційного заводу – 16,0%, виробника сигарет – 45,9 %, то ціна розподіляється зовсім інакше: сільськогосподарським підприємствам – 19,8 %, ТФЗ – 24,2 %, виробнику сигарет – 56,0% . Якщо врахувати ще й термін оборотності капіталу у процесі вирощування тютюну, який триває 8–9 місяців, процесом первинної обробки на ТФЗ і виготовлення сигарет, що триває 2–3 місяці, то село залишається в черговий раз у великому програві.

З метою досягнення високого розвитку і прибутковості всіх суб'єктів тютюнового підкомплексу потрібно вдосконалювати економічні взаємовідносини у сфері виробництва тютюнової сировини та її переробки. Співвідношення цін на тютюн і кінцеву продукцію має відображати реальний рівень достатньої ефективності взаємопов'язаних виробництв, відповідати якості їх продукції, бути узгодженим з належним рівнем споживання та платоспроможністю населення. Виходячи з цього, формування цін повинно здійснюватись за принципом ціни виробництва і концепції паритету доходу, тобто у сільському господарстві чистий прибуток і прибутковість (частка прибутку в ціні на тютюн) мають бути такою, як і в інших взаємопов'язаних сферах економіки.

Висновок

Отже, підбиваючи підсумки потрібно зазначити, що виробництво тютюнових виробів зосереджено зараз на нових компаній, які вийшли на тютюновий ринок, серед них : «Реємстма Україна», «Філіп Морріс Україна», «Джапан Табакко Інтернешнл Україна», «Бритіш Американ Табакко Україна», «Ліггет-Дукат Україна». У виробництві тютюну близько 90 % припадає на іноземний капітал. Проте, не потрібно упускати з поля зору українські компанії, які змогли адаптуватись та зайняти свою частку ринку. Серед таких фабрик Українська тютюнова компанія, Львівська тютюнова фабрика та Феодосівська тютюнова фабрика. Основні фактори, які впливають на виробництво можна визначити

- сировинна та матеріальна база та той факт, що тютюнова галузь достатньо сильно залежить від експорту. В нашій країні зовсім не просто вирощувати тютюн, який б відповідав всім світовим нормам. Обсяги виробництва тютюну залежать також скільки країна споживає цієї продукції. За даними, котрі оприлюднила Всесвітня організація охорони здоров'я Україна зайняла 17 сходинку за кількістю споживання тютюнових виробів, що становить 1,5 % усього світового виробництва. Загалом, якщо у світі на одну людину припадає близько 880 викурених тютюнових виробів, то в Україні цей показник досягає приміром 1500-1800, вдвічі більше, ніж показники по Європі.

Якщо робити прогнози на кілька років вперед, можна спрогнозувати, що попит на дешеві тютюнові вироби зросте, так як в країні низька купівельна спроможність.

Наша країна має всі шанси зберегти та відновити потужне виробництво тютюнових виробів в кількості до 30-35 тис. тонн, покращити свою якість на підвищити конкурентно спроможність, забезпечити внутрішній ринок своєю продукцією, та входження і збереження своєї частки ринку на зовнішній арені.

Для цього країна має вигідне географічне положення, сприятливі кліматичні умови для посіву та вирощування культур, великі наділи землі.

Україна повинна зберегти все те, що вона мала на початку 90-х років, підвищувати ефективність ресурсів, це можна зробити за рахунок підтримки державою галузі, збільшення землі для посіву, покращення якості тютюнової сировини та покращення врожайності. Україна має забезпечити сприятливу економічну та політичну ситуацію. Тютюнова галузь надає величезну кількість робочих місць, особливо це стосується людей котрі проживають у сільській місцевості, держава повинна навіть в час кризи знайти гроші у державному бюджеті за рахунок акцизного збору, та мита яке встановлюється на імпортного виробника. Країна спільними зусиллями з владою, науковцями, спеціалістами, компаніями і фабриками повинні зберегти та розвивати тютюнову галузь. Виробництво та реалізація тютюну є перспективною справою та з подальшим наданням робочих місць населенню, та забезпечення їх достойною заробітною платою.

Список використаних джерел

1. Авдєєв А.Т. Товарознавство. - К.: Знання, 2007. - 346 с.
- 2.Афанасьєв Н.П. Маркетинг: стратегия и практика фирмы. - М., 2005. - 112 с.
3. Бурмистор В.Г. Организация торговли непродовольственными товарами. - М.: Экономика, 2007. - 304 с.
4. Вахмар О.Л. Організація торгових процесів. - К.: Знання, 2005. - 436 с.
5. Вовк П.Д. Торгівля непродовольчими товарами. - К.: Вища школа, 2005. - 327 с.
6. Галас В.К. Організація торгівлі. - К.: знання, 2005. - 376 с.
- 7.Голуб А. М. Товарознавство продовольчих товарів. - К.: Вища школа, 2006. - 556 с.
8. Заєць П.Н. Товарознавство. - К.: Знання, 2007. - 476 с.
9. Зуєв А. Л. Товарознавство продовольчих товарів. - К.: Знання, 2005. - 546 с.
10. Кардаш В. Я. Маркетингова товарна політика: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2005. -156 с.
11. Колтунов В.А. Продовольча сировина: підручник В. А. Колтунов. - К.: КНТЕУ, 2009. - 268 с.
12. Мрамар Г.К. Маркетинг. - К.: КНЕУ, 2007. - 440 с.
13. Попов А.К. Товарознавство продовольчих товарів. - К.: Знання, 2005. - 547 с.